

LASĪŠANA

1. Kurš recenzijas fragments atbilst kuram žurnālam? Ieraksti atbilstošo burtu!

- A** “Teātra Vēstnesis” ir profesionāls teātra žurnāls, kurā var lasīt dažādas diskusijas, intervijas un recenzijas par Latvijas un pasaules aktuālajām izrādēm.
- B** Žurnāla devīze – “Mūzika ir viena!”. “Mūzikas Saulē” – raksti par klasisko, laikmetīgo, tradicionālo, populāro, alternatīvo, elektronisko, džezu u. c. žanru mūziku.
- C** “Kino Raksti” (www.kinoraksti.lv) ļauj Latvijas kinocilvēkiem un arī plašākam lasītāju lokam pienācīgā līmenī runāt, rakstīt un domāt par kino. Žurnāls nevis tiražē citu avotu radītu informāciju, bet rada paši savu.
- D** “Domuzīme” ir žurnāls latviešu literatūras, publicistikas un vēstures interesentiem. Vārdos izteikts laiks!

1. **C**

Emīlijas un Bertas attiecības veido atklātas sarunas pustumsā pie grima galdiņa. Te tiek skaļi izteiktas domas, kas nospiež Emīlijas sirdi, par un pret argumenti saistībā ar kārtējo karjeras vai ģimenes izaicinājumu – izdevniecības paplašināšanu, mantnieka adoptēšanu, Juniora izlēcieniem. Bertas tēlam ir reāls prototips – Emīlijas saimniecības vadītāja, par kuru gan nav saglabājusies nekāda informācija, tādēļ tas, kādu viņu pieredzam seriālā, ir scenāristu iztēles auglis. Viņa ir kā Emīlijas sirdsapziņa, kas pasaka to, ko citi neuzdrošinātos, kā atgādinājums par vienkāršo izcelsmi un beznosacījumu atbalsts. Gunas Zariņas un Baibas Brokas jutīgā saspēle vienmēr sniedz baudījumu, lai vai kādi būtu viņu atveidotie tēli – kaut lapsa Alise un runcis Bazilio...

2. **B**

Vienmēr sajūsminos par perfekto tehniku, bet tembris ieguvis lielāku siltumu un arī bagātīgāku krāsu paleti. “Vestālietes” fragmentos daudz skaidrāka kļuvusi dikcija franču valodā. Protams, tas viss nekrīt no debesīm – te ieguldīts milzīgs, mērķtiecīgs darbs. Tomēr visvairāk sajūsmina emocionālā sfēra, ko, protams, bez perfektas tehnikas realizēt nav iespējams. Piecas traģiskas personības, tostarp arī divi ārprāta skati, un katram tēlam atrastas savas krāsas. Literārais teksts nav tikai fonēmas dziedājumam, bet tajā paustā jēga atspoguļojas skanējumā. Bet skaņu aprakstīt ir bezjēdzīgi, tāpēc klausīsimies un baudīsim, ka arī latviešiem ir tāda balss un māksla.

3. D

Ikdienas dzīves grūtību apraksti ir tikai viegli ieskicēti. Sāra Rū, piemēram, apkures periodā pazemīgi ik dienu nes malku uz piekto stāvu. Dzīves smagums netiek dramatisēts, to kompensē spēja un māka jūtīgi saskarties ar pasauli un līdzcilvēkiem, mākslu un pašas talantu vērot, mīlēt un radīt. Dzīves māksla palīdz saglabāt cilvēciskas attiecības pat ar jaunbagātnieku Viktoru, kurš vēlas atpirkt Sārai Rū piederošo zemi. Stāsts “Vintage” noslēdzas ar zīmīgu atsauci uz autorei iecienītā kinorežisora Džima Džārmuša filmas nosaukumu “Izdzīvos tikai mīlētāji” un lieliem burtiem izceltu tekstu: “Mūsu ciltskokam piederīgi arī cilvēki, kas dažkārt ienāk mūsu dzīvē visai negaidīti. Un tikpat pēkšņi pēc kāda laika aizceļo. Atstājot vairāk vai mazāk būtisku nospiedumu.” Šis izcēlums ir būtisks visam krājumam.

4. A

Skatītājs komponistu iepazīst caur viņa attiecībām ar līdzcilvēkiem, mūzika ir tikai kā māksliniecisks akcents izrādes atmosfēras radīšanai. Subjektīvi gribas izcelt Emīla Zilberta meistarīgās klavierimprovizācijas.. Kaut arī komponists visu izrādes laiku atrodas ar muguru pret skatītājiem, viņš ir kļuvis par neatņemamu izrādes elementu, kura emocijas tiek paustas mūzikā. Tikmēr uz aktiera Mārtiņa Meiera pleciem gulstas lomas dramatiskā slodze, veidojot Dārziņa psiholoģisko portretu. Mārtiņš Meiers Dārziņa lomu spēlē fascinējoši.

Broka S. Emīlija. Atmiņas par nenotikušo, sapnis par aizgājušo [tiešsaiste] [skatīts: 07.04.2022]. Pieejams: <https://kinoraksti.lv/domas/recenzija/emilija-atminas-par-nenotikuso-sapnis-par-aizgajuso-870>

Langa L. Būtisks nospiedums [tiešsaiste] [skatīts: 07.04.2022.]. Pieejams: https://media.garamantas.lv/images/2021work/02/domuzime_2019_4.pdf

Pēc: <https://www.lmic.lv/uploads/kcfinder/files/Msaule012019LMIC.pdf>

Pēc: Rodiņa I. Latviskais valsis. Teātra Vēstnesis. 2022/1. 19. lpp.

2. Lasi fragmentu no Edvarta Virzas poēmas “Straumēni”, kurā aprakstīta Latvijas kultūras kanona vērtība Zemgales līdzenums! Atrodi tekstā un uzraksti sinonīmus!

1. lūkojās **skatījās**

2. nepievērsa **nepiegrieza**

3. pēkšņi **piepeši**

4. atsauca atmiņā **atgādināja**

5. svītra **strīpa**

6. milzīgu **milzu**

7. sabradāt **samīdīt**

8. sajust **manīt**

9. nokrišanas **nobiršanas**

Reiz Straumēnu saimniece bij aizgājusi uz aku pēc ūdens, un klausīdamās vēja locīto un sasalušo kļavas zaru troksnī, skatījās uz laukiem. No ziemeļu puses nāca liels mākonis, tālumā stāvošiem tumšiem priežu mežiem līdzīgs. Sākumā viņa nepiegrieza tam vērību, jo katru dienu tādi padebeši kāpa pret stāvo debesu kalnu. Bet piepeši no tā atdalījās tālumā it kā baltu baložu pulks, kas, neparastā sajukumā griezdamies, piepildīja gaisu un, nolaizdamies arī uz zemes, padarīja to baltu. Viņai tas atgādināja rudens pirmās dienas, kad bieži vien, nezin no kurienes nākdami, parādās labības augstumā skrejoši tauriņi un, sijādamies kā milti no sietiņa, atkal aizskrien. Tikai tagad tie nebij ne baloži un ne tauriņi, bet sniegs, kas krita, mākonim it kā nejauši pārtrūkstot. Baltā strīpa izdzēsa lauku pelēkumu. Tā ātri tuvojās, un likās, ka divi ritinātāji vēja ātrumā ritina pār klajumu, pār mājām un kokiem spilgti izbalinātu milzu audeklu.

Apkārt neko vairs nevarēja labi samanīt, jo sniegs sniga biezs un smags, birdams kā milti. Trokšņi norima un pārslas nāca ar tikko dzirdamu sanēšanu, atnesdamas līdz savu siltumu. Straumēnu mājas celiņi bij izzuduši, un ļaudis uz sliekšņa iznākuši skatījās baltajā pagalmā, baidīdamies samīdīt kājām tik piepeši izklāto skaidro paklāju un gribēdami ļaut sniegam kādu brīdi noziedēt. Līdz ar sniegu ieradās arī sniega klusums, un visas kustības palika beztrokšņainas, un vārnas ielaišanos kokā varēja manīt tikai no pārslu nobiršanas.

Virza E. *Straumēni*. Rīga, Liesma, 1989.

3. Ieraksti atbilstošā fragmenta burtu!

- A Viens no interesantākajiem diktātiem bija
- B joprojām ir krietni čaklākas
- C atkārtoti tiek pārraidīts
- D no 44 pasaules valstīm
- E kas ik gadu top,
- F bet ir norādītas ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdas
- G labāk apgūt latviešu valodu
- H Pēc apkopotās informācijas,

Pasaules diktāts latviešu valodā

Sācies kā privāta iniciatīva, sešu gadu laikā Pasaules diktāts latviešu valodā izvērsies par pasaules mēroga projektu, **E** pateicoties ieinteresētu līdzcilvēku iesaistei. Tā mērķi ir attīstīt latviešu valodas rakstītprasmi, audzināt cieņu pret dzimto valodu jau no bērnības, veidot ciešāku saikni ar ārzemēs dzīvojošiem latviešiem, saliedēt sabiedrību un aicināt cittautiešus **G**.

Diktātu bez maksas var rakstīt ikviens interesents, saglabājot anonimitātes principu. Ikviens rakstītājs saņem kļūdu labojumu, kurā atzīmes gan netiek liktas, **F** un to skaits. Interesenti, kuri diktātu raksta tiešsaistē, kļūdu labojumu savā e-pastā saņem aptuveni mēnesi pēc pasākuma norises, bet tie dalībnieki, kuri diktēto tekstu pieraksta ar pildspalvu, savu veikumu var salīdzināt ar oriģināltekstu, kas drīz pēc pasākuma norises **C** Latvijas Televīzijā un publicēts tīmekļvietnē www.raksti.org.

Diktātu var rakstīt arī neredzīgi, nedzirdīgi un vājdzirdīgi cilvēki.

Diktāta tekstus līdz šim radījuši populāri latviešu rakstnieki: Jānis Joņevs, Pauls Bankovskis, Nils Sakss, Andris Akmentiņš, Nora Ikstena, Ilmārs Šlāpins, Aivars Eipurs.

A ar virsrakstu “Mazsālīto gurķu blūzs”, kuru sacerējis dzejnieks, tulkotājs un Latvijas Rakstnieku savienības prozas un dzejas konsultants Aivars Eipurs.

Tekstu lasījuši pazīstami latviešu aktieri: Juris Kalniņš, Andris Bulis, Guna Zariņa, Kaspars Znotiņš, Vilis Daudziņš, Zane Daudziņa, Mārtiņš Meiers.

Dalībnieku skaits ik gadu pieaug, un laikā no 2015. līdz 2020. gadam to rakstījuši 9018 cilvēki **D** vecumā no 8 līdz 89 gadiem. Visaktīvākās bijušas vecuma grupas 25–34 gadi, 35–44 gadi, 45–54 gadi un 9–18 gadi.

Vairāk nekā 90% rakstītāju dzimtā valoda ir latviešu, 2,3% – krievu, pārējie 0,7% – angļu, lietuviešu, vācu, latgaliešu, igauņu, zviedru, ukraiņu, čečenu, itāļu un japāņu.

H diktātu raksta gan zinātņu doktori, maģistri, bakalauri, gan cilvēki ar vidējo izglītību un pamatizglītību.

Jāatzīmē, ka ar katru gadu pieaug diktātu rakstošo vīriešu aktivitāte, tomēr sievietes **B** rakstītājas.

[Tiešsaiste] [skatīts: 08.04.2022.]. Pieejams: <https://raksti.org/par-iniciativu>

LASIŠANA

4. Atzīmē atšķirīgo un kopīgo!

	Apgalvojums	Atšķirīgais	Kopīgais
1.	Elīnas Garančas un Anna Lauderēs profesija saistīta ar skatuves mākslu un mūziku.	☐	☒
2.	Kritiķi par māksliniecēm rakstījuši pozitīvas atsauksmes.	☐	☒
3.	Mākslinieces regulāri uzstājas uz pasaules slavenākajām un svarīgākajām skatuvēm.	☐	☒
4.	Mākslinieces dibinājušas nozīmīgus festivālus, konkursus un sarakstījušas grāmatu.	☒	☐
5.	Elīna Garanča un Anna Laudere atrod laiku uzstāties arī dzimtenē.	☐	☒
6.	Mākslinieces saņēmušas nozīmīgas balvas, tostarp valsts augstāko apbalvojumu – Triju Zvaigžņu ordeni.	☒	☐

Elīna Garanča ir latviešu operdziedātāja, mecosoprāns. Pasaules slavu ieguvusi ar titullomu Žorža Bizē operā “Karmena” 2009. gadā. Laikraksts “The Independent” par izcilo dziedātāju ir rakstījis: “Starp miljons balsīm tikai viena ir tāda kā Elīnai Garančai, kas iespaidīgā profesionalitātē apvieno grāciju un spēku.” Elīna Garanča regulāri izpilda vadošās lomas pasaules prestižākajos operamos. Ar izrādi “Samsons un Dalila” tika atklāta Ņujorkas *Metropolitan* 2018./2019. gada sezona, kuras tiešraidi kinoteātros noskatījās aptuveni 20 miljoni skatītāji. Vienlaikus Elīna Garanča

regulāri piedalās pasaules un Eiropas prestižāko simfonisko orķestru koncertos kā solo māksliniece. Elīna Garanča ir dibinājusi arī vasaras opermūzikas festivālu “Klassik unter Sternen”, kam par godu Austrija laida klajā pastmarku sēriju ar Elīnas Garančas ģimietni. 2018. gada rudenī viņa ar diriģentu Karelu Marku Šišonu dibināja konkursu jauniešiem “ZukunftStimmen”. Dziedātāja izdevusi autobiogrāfisku grāmatu “Starp pasaulēm”, kurā viņa dalās savā tapšanas ceļā par mūziķi. Elīna Garanča, būdama pasaules zvaigzne, allaž atradusi iespēju koncertēt arī Latvijā. Par izcilu ieguldījumu mūzikā Elīnai piešķirtas vairākas balvas, to vidū ir Lielā mūzikas balva, Vācijas Fonoakadēmijas ECHO Klassik balva, Triju Zvaigžņu ordenis, Eiropas Kultūras balva, Izcilības balva kultūrā un daudzas citas.

Anna Laudere ir baletdejojāja, kas savas profesionālās gaitas iesākusi Rīgas Horeogrāfijas skolā, vēlāk Džona Noimaijera vadītajā Hamburgas baleta skolā. Kopš 2011. gada Anna ir Hamburgas baleta trupas primabalerīna. Pasaulslavenajam horeogrāfam Džonam Noimajeram piemīt īpaša spēja cilvēku attiecību būtību atveidot dejas valodā. Arī Annai Lauderei horeogrāfs ir veidojis ne tikai atzinību guvušo Annas lomu baletā “Anna Kareņina”, bet arī Kalliopes lomu baletā “Orfejs”. Anna līdz šim dejojusi vairāk nekā 30 dažādu lomu. Kritiķi par primabalerīnu raksta: “Kamēliju dāma” prasa īpaši pieredzējušus, nobriedušus un izsmalcinātus dejotājus. Un tieši tāda ir Anna Laudere. Viņas izpildījumā līdzjūtības skaistums iemieso garīgu šķautni.” Hamburgas baleta viesizrādēs Anna Laudere ir dejojusi uz Eiropas un pasaules nozīmīgākajām skatuvēm. Kopš 1998. gada Anna periodiski piedalās arī Galā koncertos festivālā “Baleta zvaigznes Jūrmalā”, Latvijā. Viņa ir apbalvota ar vairākām prestižām balvām par izcilu sniegumu dejas mākslā, tostarp Izcilības balvu kultūrā.

<https://www.km.gov.lv/lv/media/299/download>

Elīnas Garančas foto: <https://klasika.lsm.lv/lv/raksts/pa-celjam-ar-klasiku/elina-garanca-vienmer-to-latinu-celu-augstak-neka-konkretaja-mir.a146930/>

Annas Lauderis foto: <https://www.santa.lv/raksts/ieva/pasaulslavena-latviesu-baletdejojaja-anna-laudere-darbs-ir-vislabakas-zales-pret-demoniem-28566/>

5. Atzīmē pareizo atbildi!

1.	Par godu kultūras, izglītības un zinātnes iestāžu jubilejai atklāta...	☐ audiovizuāla instalācija. ☒ instalācija un grāmata. ☐ jauna izglītības iestāde.
2.	Kāpēc autore rakstīja ābeci?	☒ Lai lasītājiem rastos vēlme uzzināt ko vairāk par Latvijas kultūru. ☐ Lai bērni varētu iemācīties lasīt. ☐ Lai varētu pievērsties enciklopēdijas rakstīšanai.
3.	Grāmatā stāstīts par...	☐ dažādām instalācijām. ☒ septiņām institūcijām. ☐ tikai nacionālajām institūcijām.
4.	Ābecē kultūra parādīta kā...	☐ zināšanu krātuve. ☐ gara spēks. ☒ dzīvs cilvēks.
5.	Ābecē iekļauti ne tikai dažādi jēdzieni, bet arī šķirkļi par...	☐ grāmatas tekstu autoriem. ☒ dažādām kultūras personībām. ☐ alfabēta burtiem.
6.	Ābeces ilustrācijas veidotas...	☐ digitāli. ☒ , par iedvesmu ņemot 1919. gada ābeci. ☐ dažādās tehnikās.

Foto: <https://eresursi.arhivi.gov.lv/news.aspx?groupId=1&id=379>

6. Atzīmē, vai apgalvojums ir patiess vai nepatiess!

	Apgalvojums	Patiess	Nepatiess
1.	Latvijas kultūras kanona konkurss notiek katru gadu.	☒	☐
2.	Jauniešiem kultūras kanons un tā vērtības šķiet nenozīmīgas.	☐	☒
3.	Konkursā jaunieši prasmīgi argumentējuši savu viedokli.	☒	☐
4.	Augšanas tēmu jaunieši analizējuši dažādās kultūras nozarēs un mākslas žanros.	☒	☐
5.	Konkursa organizētāja atzinīgi vērtē jauniešu darbus.	☒	☐
6.	Kultūras kanons jauniešus ierobežo, jo viņi nevar brīvi interpretēt kanona vērtības.	☐	☒

7. Ieraksti atbilstošo vārdu!

- Danči ir tautas deju **dejošana** dzīvās mūzikas pavadījumā.
- Dančos skan melodijas, ko spēlē **tradicionālo** mūzikas instrumentu muzikanti.
- Dančus deju cilvēki, kuri interesējas par kultūras mantojumu, **folkloru** un tautas mūziku un dejām.
- Ar laiku aktīvākie dejotāji kļūst par danču **organizatoriem**.
- Dejotāji **lepojas** un apzinās, ka viņi saglabā kultūras mantojumu.
- Dejotājiem visvairāk patīk festivāli, danču nakts un **deju** vakari.
- Informāciju par dančiem var iegūt **mājaslapās** un sociālajos tīklos.

Foto: <https://nematerialakultura.lv/Elementi/elements-7/>

8. Izvēlies pareizo variantu!

1. Saņemot lielo mūzikas balvu / Lielo mūzikas balvu, komponists pateicās kolēģiem un ģimenei.
2. Latvijas Nacionālās bibliotēkas / Latvijas nacionālās bibliotēkas zālē visiem interesentiem būs iespēja dzirdēt Latvijas literatūras Gada balvai / Latvijas Literatūras gada balvai nominētos dzejas un prozas darbus autoru lasījumā.
3. Latvijas Nacionālās Operas un Baleta / Latvijas Nacionālās operas un baleta lielajā zālē / Lielajā zālē ir 1014 vietas.
4. Latvijas Zinātņu akadēmijas / Latvijas Zinātņu Akadēmijas pavasara sēde notiks 3. aprīlī.
5. Vilhelms Purvītis ir viens no ievērojamākajiem nacionālās mākslas / Nacionālās mākslas pārstāvjiem
6. Bērnu literatūras izdevniecība “Liels un mazs” / Izdevniecība “Liels un mazs” ir atzīta par labāko izdevēju Eiropā.
7. Rīgas centrālajā Bibliotēkā / Rīgas Centrālajā bibliotēkā var apskatīt jaunāko grāmatu izstādi.
8. Šodien kultūras ministrijā / Kultūras ministrijā notiek diskusija par kultūras finansējumu nākotnē.

9. Ieraksti daļēji lokāmo divdabi pareizajā formā!

1. Tradicionālajā dziedāšanā saucējām pievienojas vilcējas, dziedādamas (dziedāt) gari vilktu skaņu – burdonu.
2. Rakstīdams (Rakstīt) savu jaunāko romānu, rakstnieks daudz laika pavadīja bibliotēkā.
3. Jaunieši smējās, lauzdami (lauzt) ziedošos pūpolus.
4. No pagalma iznāca jaunais mākslinieks, nesdams (nest) smagu krāsu kasti.
5. Krišjānis Barons, vākdams (vākt) tautasdziesmas, par savu galveno uzdevumu uzskatīja tās sakārtot un izdot.
6. Jaunā aktrise, spēlēdama (spēlēt) galveno lomu jaunajā izrādē, parādīja savu lielisko sagatavotību.

7. Skolēni, **vēlēdamies** (**vēlēties**) iepriecināt skolotāju, nodziedāja skanīgu tautasdziesmu.
8. **Lūkodomās** (**lūkoties**) mākslinieka gleznā, meitene nepamanīja, kā paskrēja laiks.

10. Atzīmē teikumus ar divdabja teicienu ar divdabi -dams, -dama, -damies, -damās!

1.	Pa ielu grabēdama brauca veca jo veca automašīna.	☐
2.	Priecādamies par jauno grupas albumu, devos uz mājām.	☒
3.	Informēdami par notikumu gaitu, žurnālisti bieži atsaucas uz amatpersonu teikto.	☒
4.	Lasīdams grāmatu, ievēroju autora savdabīgo, bet bagātīgo valodu.	☒
5.	Smaidīdams kolēģis jautāja, kā man patika jaunais Zariņa klavierkoncerts.	☐
6.	Saskatījāmiem dancodami.	☐
7.	Lietodami valodā žargonvārdus, mēs neapzināmiem, ka valoda tiek noplicināta.	☒
8.	Teika stāsta, ka pašā pusnaktī zvans nogājis zvanīdams ezera dibenā.	☐

11. Ieraksti kā, nekā vai par!

1. Kurzemes un Ziemeļrietumu Vidzemes izloksnēs lībiešu valodas ietekme ir lielāka **nekā** latviešu literārajā valodā.
2. Viena no savdabīgākajām tradīcijām ir kapu kopšana, kurus latvieši kopj vairāk **nekā** dārzus.
3. Neviena tauta tā nesvin vasaras saulgriežus jeb Jāņus **kā** latvieši.

4. Praktiskā Latgales podniecība ir daudz senāka **par** dekoratīvo podniecību, kas pazīstama tikai kopš 20. gs. 30. gadiem.
5. Tradicionālā rudzu maize ir daudz vairāk **nekā** tikai latviešu materiālās kultūras daļa – tā ir tautas identitātes simbols.
6. Lielvārdes josta ar savu simbolisko vēstījumu un zīmēm ir pārāka **par** citām Latvijas novadu jostām.
7. Kokļu tradīcijai, domājams, ir vairāk **nekā** pusotra gadu tūkstoša vēsture.
8. Latviešu tautasdziesmu tematika par cilvēka ikdienas gaitām un zemkopja dzīvi ir senāka **nekā** mīlestības tematika.

<https://kulturaskanons.lv/list/?l=1#folk-traditions>